

vi nu have. Saa indvender man: Men Herregød, det vilde blive en Tvangsanstalt en saadan Socialisme. Nej, det behøver det ikke at blive. Spørgsmaalet om Centraliseren og Decentraliseren er ikke noget Principspørgsmaal. Det er kun et Hensigtsmæssighedsspørgsmaal. Hovedsagen er, som jeg sagde, at Befolkningen selv kommer til at eje, hvad der er Folkets, nemlig Jorden og Produktionsmidlerne. Sker det, skulde vi sandelig nok finde Vej. Man finder det ganske i sin Orden, at en Mand eller et Selskab laver alt vort Papir, og paa samme Maade, at et Selskab laver alt vort Sukker, eller at et eller et Par Selskaber forsyne os med den Petroleum, vi skulle bruge her i Landet, eller bygge vore Handelsskibe, og det kan ikke være saa længe maaske, inden vi kunne blive Vidne til, at et stort Selskab bygger de fleste af Landets Maskiner eller laver vor Cement, vor Mursten, maaske vore Tekstilvarer, eller at en Mand en skønne Dag opkøber det meste af Landets Korn og saa sidder som Grosserer for Kornforsyningen i Danmark. Det kunne vi godt opleve. Man har jo set stærke Tilløb dertil, f. Eks. i Amerika, og den Dag, der er Kapital nok dertil, vil det sikkert ogsaa komme, for saa kan det betale sig. Men det finder man sig i. Og kan man forstaa og finde det rigtigt, at en enkelt Mand eller et Selskab kan forestaa den Slags Ting, man maa dog indrømme, at det er baade fordelagtigere og rigtigere, at Folket selv gør det.

Det, jeg her har nævnt, er efter min Mening det Bedemiddel, der bedst kunde frugte, men da jeg ikke tør forvente at faa Flertallet vundet for denne Tanke, maa vi jo se os om efter andre Midler, og det have Forslagsstillerne ogsaa gjort. Der er et andet Middel, der ofte er anført, naar der er Tale om Arbejdsløsheden navnlig i de store Byer, og det er Flytningen af Arbejdskraften. Under Finanslovbehandlingen havde jeg Lejlighed til at udtale mig om dette Emne. Maaske er denne Lejlighed et mere passende Tidspunkt til at tale om det. Jeg vil derfor gøre nogle Bemærkninger derom. Der gøres overordentlig meget i den Retning. Arbejdsløshedskasserne ere naturligvis interesserede i at flytte Arbejdskraften hen, hvor der findes Arbejde, det ligger i Sagens Natur. Det besørages dels af de faglige Anvisningskontorer, dels af de kommunale Kontorer og paa anden Maade, hvor det er muligt, ved Bekendtskab f. Eks. Det kommer an paa at finde et

passende Arbejde, men Arbejdsløshedskasserne kunne ikke ret godt falde paa at sende deres Medlemmer ud til et Arbejde, som ikke passer til dem. De ville mest være henviste til at finde Arbejde til deres Medlemmer, hvor det kan lade sig gøre, indenfor den Arbejdsgruppe, det Fag, som Medlemmerne tilhøre.

Der finder som sagt en Udveksling Sted af Arbejdskraft fra København til Landet, og jeg synes næsten, at man af de Tal, som foreligge for mig, maa kunne læse, at naar man kræver Arbejdskraft fra København, kan man faa det. Tallene vise, at paa den Tid, hvor der intet er at bestille paa Landet, er der ingen Efterspørgsel efter Arbejdskraft i Byen. Jeg skal senere komme til det. Men forinden jeg gaar over til at bemærke noget om disse Tal, vil jeg sige, at det kan ikke hjælpe at blive ved med at paastaa, at det er Tivoli, Sporvognene, Spejlglasrunderne og lignende Ting i de store Byer, der drage Befolkningen fra Land til By. Det er ikke dette, det er Landbrugets Udvikling, der støder en Del af Arbejdskraften fra sig. Det er blevet en kapitalistisk Forretning, saa at det ikke længere er det samme, som baade det og Haandværket var i gamle Dage: en Produktion efter Behov, man producerede kun for et mindre Marked, for sine Skatter og for et Par Skilling i Strømpeskaffet. Nu er det blevet Forretning paa kapitalistisk Maade. Prioriteterne i Landejendommen skulle forrentes, de Herrer ude paa Landet maa slide for at skaffe Renterne til deres Prioriteter, og det forårsager den hidtige Jagt efter at faa Udbytte af Jorden. Vore Landmænd have end ikke Raad til at spise det Smør, de selv producere. Det samme vise Forskydningerne mellem Land- og Bybefolkningen i Løbet af et Hundrebaar, saaledes som det fremgaar af Statistisk Aarbog. I 1787 tilhørte $\frac{4}{5}$ af Landets Indbyggere Landbefolkningen, og over et halvt Hundrebaar senere, nemlig i 1845, var Procentantallet det samme, $\frac{4}{5}$, det vil altsaa sige, at Udviklingen har stagneret som Følge af, at der ikke i den Tid har været nogen Forskel i Maaden at dyrke Jorden paa eller nogen Udvikling af Landbruget i det hele. Men komme vi til 1870, gaar Tallet ned til $\frac{3}{4}$, altsaa 75 pCt., og komme vi til 1890, hvor det først rigtig har taget Fart med Brugen af Maskiner i Landbruget, ere vi nede paa $\frac{2}{5}$, og nu i 1901 og 1906 ere vi nede paa $\frac{1}{5}$, altsaa i Løbet af 61 Aar er Landbefolkningen i Forhold til Bybefolkningen gaaet ned med